

**Biblioteca ASTRA,
Corpul B**

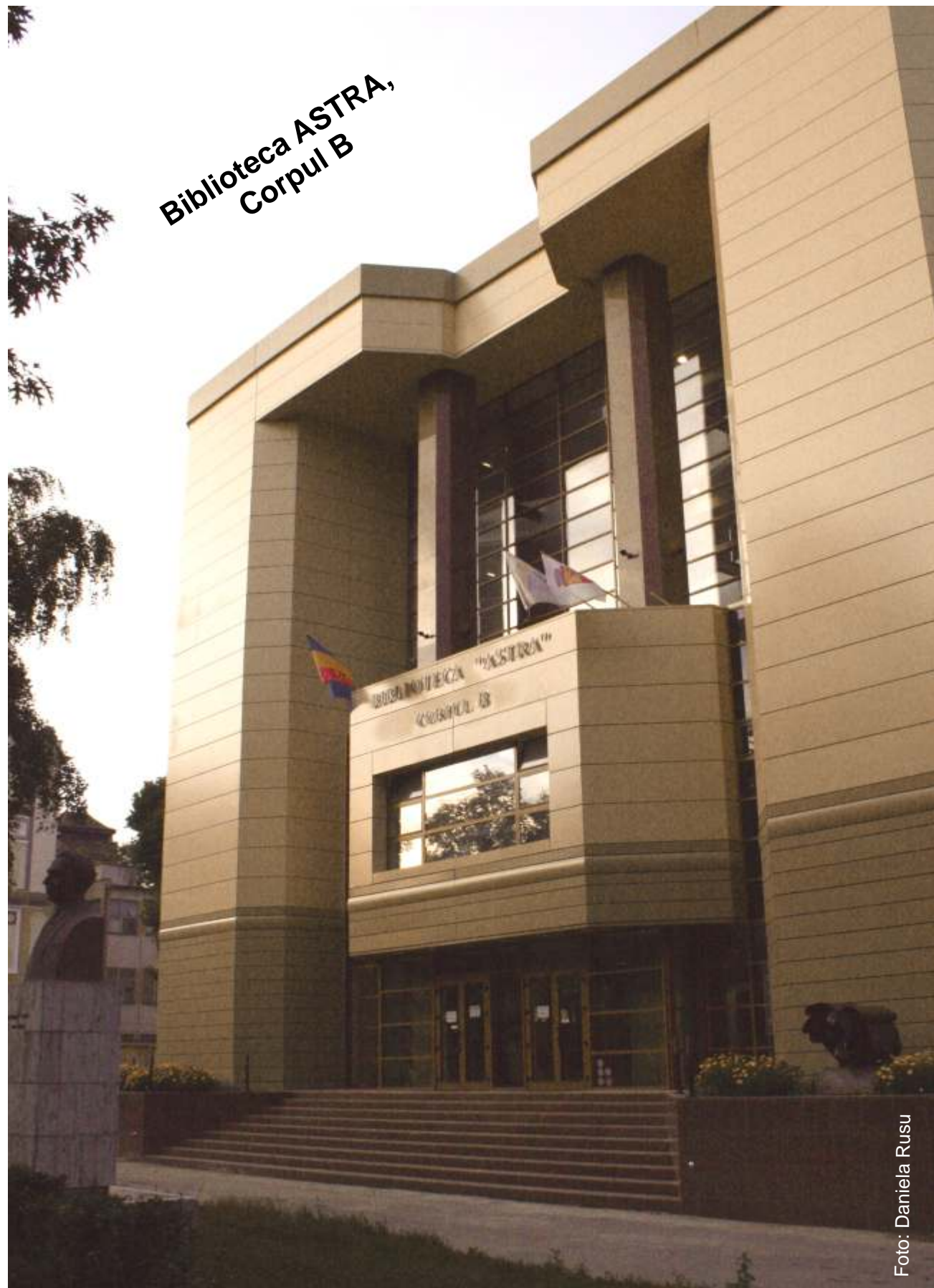
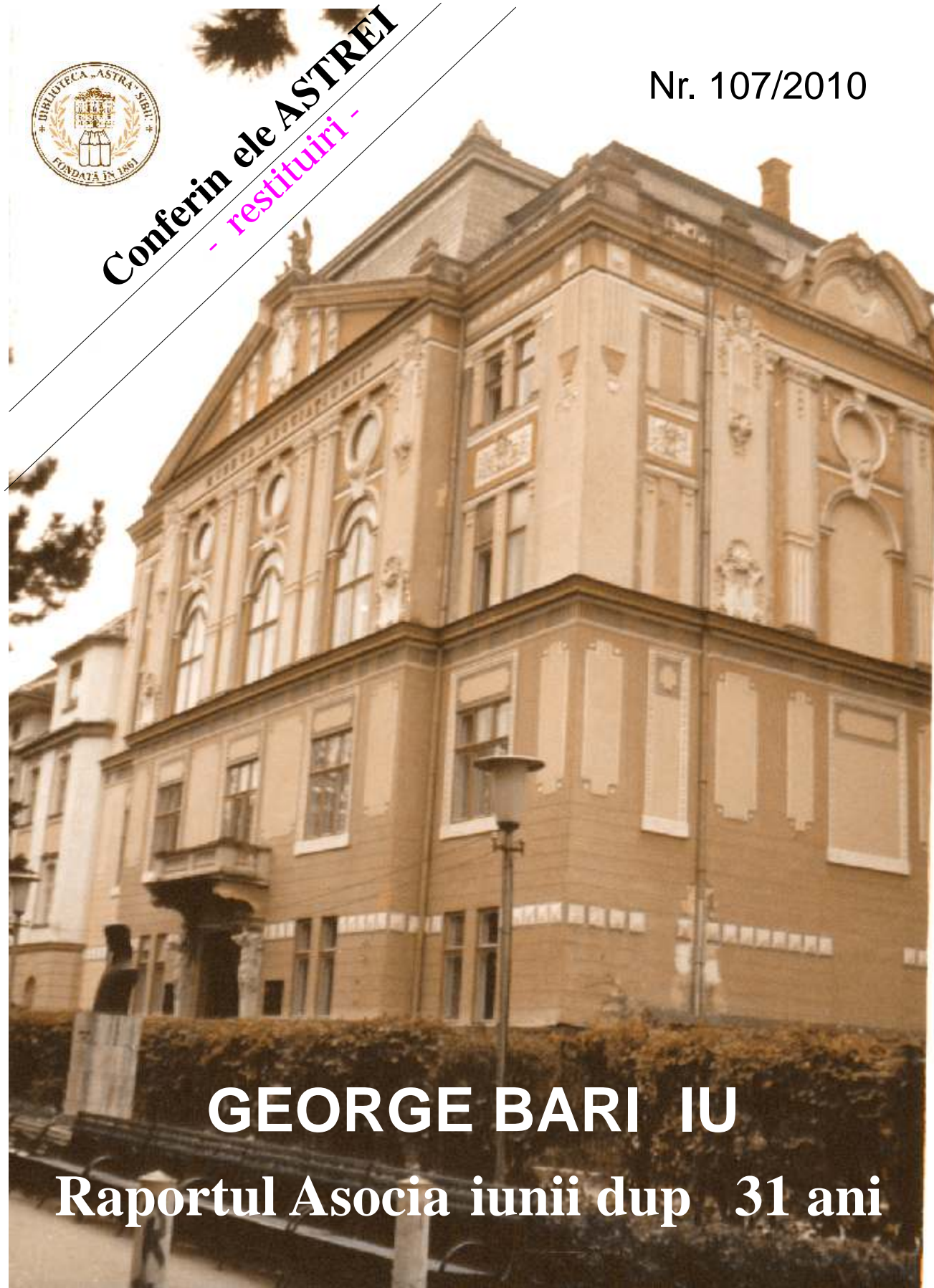

Foto: Daniela Rusu

**Conferințele ASTREI
- restituiri -**

Nr. 107/2010

GEORGE BARIȚIU
Raportul Asociației după 31 ani

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU

Conferințe restituite:

George Barițiu: *Adunarea generală din 15/27 Augustă 1892 a
Asociațiunii transilvane*

Coordonatorul colecției: **Onuc Nemeș-Vintilă**
Grafică copertă: **Daniela Rusu**
Editor: **Ioana Butnaru**
Tehnoredactare: **Delia Brătuianu**

Lucrare realizată la tipografia Bibliotecii ASTRA
Tiraj: 15 exemplare

*Versiunea în format electronic a conferinței se află la Biblioteca ASTRA,
Compartimentul Colecții Speciale*

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU

Str. George Barițiu, nr. 5/7
550178 Sibiu/România

Tel: +40 269 210551
Fax: +40 269 215775
Internet: www.bjastrasibiu.ro
E-mail.: bjastrasibiu@yahoo.com

ISSN: 1843 - 4754

GEORGE BARIȚIU
(1812-1893)

Din această serie au apărut conferințele:

Octavian Paler	<i>Autoportret într-o oglindă spartă</i>	1
Constantin Noica	<i>Eminescu – omul deplin al culturii românești</i>	2
Horia Bernea	<i>Evocat de: Andrei Pleșu, Sabin Adrian Luca, Ion Onuc Nemeș</i>	3
Rodica Braga	<i>Anul 2000. Simple exerciții de sinceritate</i>	4
Mircea Braga	<i>Întoarcerea ex- librisului</i>	5
Ion Agârbiceanu	<i>Către un nou ideal – 1931 –</i>	6
Ion Agârbiceanu	<i>Necesitatea din care a răsărit <<ASTRA>></i>	7
Inaugurarea Bibliotecii ASTRA, Corpul B, 1 ianuarie 2007		8
Pr. Acad. Mircea Păcurariu	<i>– Mitropolitul Andrei Șaguna – 200 de ani de la naștere</i>	9
Ioan Lupaș	<i>Viața și activitatea lui Gheorghe Barițiu</i>	10
Victor V. Grecu	<i>Dreptul limbii</i>	11
Antonie Plămădeală	<i>A plecat și Constantin Noica</i>	12
Giovanni Ruggeri	<i>Muzeul de Icoane pe Sticlă din Sibiel</i>	13
Dorli Blaga	<i>În ciuda vremurilor de atunci, viața lui Blaga la Sibiu a fost frumoasă și luminoasă</i>	14

Octavian Goga	<i>La groapa lui Șaguna</i>	15
George Banu	<i>Actorul european</i>	16
Rita Amedick	<i>Podoabe pentru o sfântă a săracilor</i>	17
Basarab Nicolescu	<i>Întrebări esențiale despre univers</i>	18
Vasile Goldiș	<i>La mutarea bustului lui G. Barițiu în fața Muzeului Asociațiunii</i>	19
Eugen Simion	<i>Constantin Noica – arhitectura ființei</i>	20
Jan Urban Jarnik	<i>Un prieten sincer al poporului nostru</i>	21
Al. Dima	<i>George Coșbuc în Sibiu</i>	22
Octavian Goga	<i>Țăranul în literatura noastră poetică</i>	23
Răzvan Codrescu	<i>Doctorul Nicolae C. Paulescu sau Știința lui Scio Deum esse</i>	24
Victor V. Grecu	<i>Identitate. Unitate. Integrare – în spectrul globalizării</i>	25
Remus Rizescu	<i>Compozitorul slovac Jan Levoslav Bella și Sibiul</i>	26
Teodor Ardelean	<i>Limba înainte de toate și în toate</i>	27
Andrei Șaguna	<i>Românii s-au zbatut mai mult pentru limbă decât pentru viață</i>	28
Andrei Bârseanu	<i>Asociațiunea nu va face literatură și știință, ci numai va sprijini literatura și știința</i>	29
Iuliu Moldovan	<i>Problema Munților Apuseni</i>	30

Ion Duma	<i>Eminescu și românii din Ungaria</i>	31
Vasile Ladislau Pop	<i>„Luptele politice nu numai că ne-au răpit timpul, dar au înstrăinat frați de către frați”</i>	32
Vasile Ladislau Pop	<i>“Numai lumina, numai cultura ne poate mântui: cultura și lumina trebuie să ne dea putere în brațe, ca să ne știm apăra viața, și minte și înțelepciune spre a ne ști conserva și înmulți cele trebuincioase întru susținerea vieții”</i>	33
Vasile Ladislau Pop	<i>«(...)În loc de a trage unii într-o parte, alții în alta, în loc de a lucra unii spre stricarea și slăbirea altora ca să ne ridicam persoanele noastre (...)»</i>	34
Sebastian Stanca	<i>Pastelele lui Alecsandri</i>	35
Andrei Bârseanu	<i>„Oamenii mari se cunosc după seriozitatea cu care tratează chiar și lucrurile mici”</i>	36
Andrei Șaguna	<i>„Suntem fiii unei patrii umane, culte și constituționale”</i>	37
George Barițiu, Iacob Bologa	<i>“Nici unu popor care nu cultiva artile și industri’ă, nu are dreptu a se numără între poporale civilisate”</i>	38
Acad. Radu P. Voinea	<i>Asociațiunea a avut un rol important în realizarea unității spirituale și naționale a tuturor românilor</i>	39
Vasile Ladislau Pop	<i>„Asociațiunea nutrește și conservă spiritul național, cultivă și conservă limba și prin aceasta existența națională”</i>	40

Iacob Bologa, dr. D. P. Barcianu	<i>Înființarea unei școli române de fete în Sibiu</i>	41
Iacob Bologa	<i>Numai dezvoltarea facultăților spirituale, numai luminarea minții, numai cultura cea adevărată, norocesc, fericesc pe om, va noroci și va ferici pe poporul român</i>	42
Iacob Bologa, dr. D. P. Barcianu	<i>Asociațiunea pentru înaintarea în cultură a femeii române</i>	43
Iacob Bologa	<i>Poporul român singur prin cultură poate să se înalțe la acea vază și demnitate care l-ar putea mântui de nenumăratele rele ce-l apasă</i>	44
Iacob Bologa	<i>Asociațiunea este de nespus folos nu numai pentru români ci și pentru popoarele conlocuitoare</i>	45
George Barițiu	<i>Raport general asupra stării Asociațiunii, 1889 ...</i>	46
Antonie Plămădeală	<i>Darul Asociațiunii către poporul român</i>	47
Ioan Mariș	<i>Lucian Blaga și Cercul Literar de la Sibiu</i>	48
Ioan Mariș	<i>Lucian Blaga și Cercul Literar de la Sibiu</i>	49
Elena Macavei	<i>Rolul Asociațiunii ASTRA în emanciparea femeii și educația copiilor</i>	50
Ioan Mariș	<i>Lucian Blaga și Emil Cioran (între afinitățile afective și refuzurile selective)</i>	51
Ștefan Pascu	<i>Rolul național-cultural al ASTREI</i>	52

Andrei Șaguna	<i>Munca este onoarea și reputația cea mai mare a omului</i>	53
Timotei Cipariu	<i>Școlile elementare sunt fundamentul culturii naționale și a literaturii naționale</i>	54
Timotei Cipariu	<i>Două gimnazii pentru înaintarea culturii naționale la Năsăud și Blaj</i>	55
Timotei Cipariu	<i>Cauzele naționale, prin bărbați energici, capabili de orice sacrificiu</i>	56
Cristofor I. Simionescu	<i>Astra și Țările Române</i>	57
Mihai Sofronie	<i>Vasile Stroescu, un filantrop aproape uitat</i>	58
Matei Pamfil	<i>Andrei Bârseanu și Asociațiunea</i>	59
Matei Pamfil	<i>Mitropolitul Andrei Șaguna și Asociațiunea</i>	60
Elena Macavei	<i>Călătorie în China</i>	61
Elena Macavei	<i>Glume, anecdote în publicațiile ASTREI</i>	62
Caius Iacob	<i>Matematica românească de la Gheorghe Lazăr la Traian Lalescu</i>	63
Nicolae Nicoară-Horia	<i>Schiță de portret – Atanasie Marian Marienescu</i>	64
Tatiana Benchea	<i>Creativitatea, izvor de energie</i>	65
Sergiu Găbureac	<i>Crizele și biblioteca publică</i>	66

Mihai Racovițan	<i>Sibiul în anul evenimentelor decisive – 1918</i>	67
Mihai Racovițan	<i>Rosturile Sibiului în revoluția română din Transilvania de la 1848-1849</i>	68
Antonie Plămădeală	<i>ASTRA – Ctitorii și ctitoriile ei</i>	69
Vasile Avram	<i>Sensuri bipolare în poezia lui Blaga</i>	70
Vasile Avram	<i>Ritual pentru Noica</i>	71
Vasile Avram	<i>Codul Eminescu</i>	72
Vasile Avram	<i>Modelul Cioran</i>	73
George Barițiu	<i>Unul din scopurile principale ale școlilor de fete este să împlătească urmările triste ale blestemului care se numește lux, vanitate omenească, dacă nu le poate paraliza cu totul</i>	74
George Barițiu	<i>Meritul Asociațiunii constă în admirabila sa influență morală care o pătrunde în toate fibrele poporului nostru</i>	75
Diana Câmpan	<i>Constantin Noica – restituiri</i>	76
Diana Câmpan	<i>Aventura adevărului fără de sfârșit în cultură; Cultura – o utopie asumată</i>	77
Alexandru Dobre	<i>Asociațiunea Transilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român și Societatea Academică Română</i>	78
Valer Hossu	<i>Episcopul Dr. Iuliu Hossu – Trăirea în jurământul pentru sionul românesc</i>	79

Cornel Lungu	<i>Momente ale participării Sibiului la Revoluția din 1848-1849 în Transilvania. Locul și rolul Comitetului Națiunii Române</i>	80
Cornel Lungu	<i>Din legăturile “ASTREI” cu societăți academice și culturale române și străine 1861-1914</i>	81
Cornel Lungu	<i>Pașii poetului în cetate</i>	82
Ovidiu Hurduzeu	<i>Capitalismul cu conștiință și economia participativă</i>	83
Ion Bianu	<i>August Treboniu Laurian</i>	84
Ilie Moise	<i>Ilie Dăianu și spiritul Blajului</i>	85
Cornel Lungu	<i>Petiția Episcopiei Române Ortodoxe din Statele Unite ale Americii de Nord către președintele Woodrow Wilson</i>	86
Alexiu Tatu	<i>Mihai Viteazul în documentele Serviciului Județean Sibiu al Arhivelor Naționale</i>	87
Bianca Karda	<i>Odiseea plecării unor români ardeleni din județul Sibiu în America (1900-1914) reflectată în presa transilvăneană a vremii</i>	88
Eugenia Crișan	<i>Generalul francez Berthelot și România</i>	89
George Barițiu	<i>Adunarea generală a XXX-a a Asociațiunii Transilvane</i>	90
Constantin Cubleşan	<i>Mihai Eminescu – Ciclul schillerian</i>	91

Constantin Cubleşan	<i>Ion Pop Reteganul – Folclorist și publicist</i>	92
Constantin Cubleşan	<i>Ioan Slavici – portret în oglinda timpului</i>	93
Mircea Braga	<i>Însemnări despre multiculturalitate</i>	94
Marius Laurian	<i>August Treboniu Laurian</i>	95
Keresztes Coloman Stefan, Eugenia Simona Keresztes	<i>Genii ale matematicii la Sibiu: Farcas Bolyai și János Bolyai.....</i>	96
Alexandru Sterca- Șuluțiu	<i>Nu este sub sóre natiune, care cu mai mare ardóre a animei sê-sí iubésca patrià sí vetr'a strabuniloru sei, cá Românulu</i>	97
Ioan Lupaș	<i>Înființarea „Asociațiunii“ și conducătorii ei</i>	98
Iosif Sterca Șuluțiu	<i>Discursul ținut la inaugurarea Muzeului istoric și etnografic și la deschiderea Expoziției, în 19 August st. N. 1905</i>	99
Onuc Nemeș-Vintilă	<i>Biblioteci publice din Olanda</i>	100
Virgiliu Florea	<i>Anton Pann în reeditarea-modela lui M. Gaster (1936)</i>	101
Horst Ernst Klusch	<i>Pe urmele strămoșilor habani</i>	102
Ion Agârbiceanu	<i>Raportul Secretariatului general al Secțiunilor literare-științifice ale „Astrei” dela 6 Iunie 1932 – 27 Mai 1933</i>	103

Liliana Popa	<i>Oameni și cărți în Sibiul de altădată</i>	104
Vasile Crișan:	<i>Protecția patrimoniului cultural sibian. Istorie și actualitate</i>	105
George Barițiu	<i>Din istoria Asociațiunii (1861-1888)</i>	106
George Barițiu	<i>Raportul Asociațiunii după 31 ani</i>	107

George Barițiu

Raportul Asociațiunii după 31 de ani

DISCURS

*prin care dl G. Barițiu, președinte al Asociațiunii transilvane, a deschis în 15/27 August 1892 ședințele adunării generale.**

Prea onorați Domni Membri ! Ilustră adunare!

Preste 31 de zile se împlinesc 31 de ani, decând Maiestatea Sa împăratul și regele nostru, îndemnat de dorința și voința sa de a deschide și supușilor de naționalitate română din monarchia sa o cale mult mai largă și mai sigură către cultura cea adevărată, decât fusese cea veche foarte îngustă și nesigură, prin preînalta rezoluțiune din 6 Septembrie 1861 ex plenitudine potestatis suae imperialis et regiae s'a îndurat nu numai a încuviința înființarea Asociațiunii transilvane pentru înaintarea literaturii române și a culturii poporului român, ci a și aproba statutele aceleia, după care această insituțiune avea se desvólte activitatea sa pentru scopurile prefapte într-o serie lungă de ani cu zel și perseveranță atât mai mare, cu cât lipsese și trebuințele de cultură atât în sferile spirituale cât și în cele materiale erau mai mult simțite în toate păturile și clasele societății noastre.

* Transilvania, Sibiu, 1892, an XXIII, nr.9, p. 273 – 280
Textul respectă ortografia vremii

În acea epocă, în care augustul nostru suveran ascultase rugămintea celor trei prelați însoțită de peste 170 de subscripțiuni, însăși biserica recunoscută ca cel mai puțin scut apărător și asil al culturii morale christiane, cum și al științelor, simțise necesitatea imperioasă de a-și veni în ajutor unele reuniuni și societăți, deși cu caracter cum s'ar dice laic, în tot cazul însă oarecum ca succursale pre lângă biserică. Fără ca Asociațiunii să-i fi trecut vreodată prin minte de a exercita fi și numai ca o umbră de influență în afacerile curate bisericești, ea totuși a fost și mai este de mare ajutor bisericești.

Cumcă prelații și ceilalți fondatori ai Asociațiunii între altele atribute ale acestora o consideraseră din capul locului și ca pe una succursală pre câmpul cel vast al culturii în limba bisericilor noastre, ne putem convinge și din împrejurarea, că între cele peste 170 de subscripțiuni 71 sînt de ale persoanelor preoțesci de ambele confesiuni: canonici, vicari, protopopi, asesori consistoriali și alți servitori ai altarului, mai toți trecuți prin școlile superioare, cari sciau foarte bine, care sînt scopurile rugămintei lor subțernute la preînaltul tron. Din momentul, în care aflaseră, că li s'a acordat cererea și li s'a împlinit dorința, ei au și simțit totă greutatea problemei, a cărei deslegare avea se cădea nu numai pe umerii suplicanților, ci pe ai poporului românesc întreg din această țară.

Aceste premise despre începuturile Asociațiunii transilvane de cînd se afla ea numai în embrione, s'ar aștepta poate, că după peripețiile prin care a trecut ea în acei 31 de ani, se urmărim și rezultatele activității sale până în zilele acestea. Acea dorință însă cine

o va fi avându și-o póte împliní ușorú din culegerea și gruparea rezultatelorú din fiă-care anú așa precumú se află ele publicate în Analele Asociațiunei în anii de ânteí ca colecțiune de acte oficióse, eară dela 1868 încóce în organulú sėu periodicú Transilvania.

Eu pentru acéstă serbare de astăđi a culturei nóstre mi-amú propusú ca se răspundú la dóue întrebări, pe care avemú și dreptulú, și datorința de-a ni-le pune noi toți membrii Asociațiunii; eară acelea suntú:

Antėiu, decă poporulú românescu, pentru care augustulú suveranú deschisese acéstă cale de adevėrată cultură, a înțelesú acelú scopú, pentru ca spre realizarea lui se-í întindă și mijlócele absolutú necesare?

Alú doilea, decă membrii seí și mai deaprópe organulú sėu executivú aú sciutú întrebuița mijlócele date cu celú mai bunú folosú posibilú?

La întrebarea de ânteí amú auđitu în viėța mea multe răspunsuri negative, uneori pronunțate cu óreșicare iritațiune chiar de cătră membrii români ai acestei Asociațiunii, eară de cătră unii compatrioți de alte limbi și altú sânge, enunțate în tonú ironicú.

Acei patrioți, cari aú în vedere numai cifre seci și din totalitatea bugetelorú adunate la unú locú află, că in cassa acestei instituțiunii în cei 31 de ani n'aú întratú nici o jumėtate de milionú, și că după coperirea tuturorú speselorú stabilite și votate în regulă de cătră adunările generale ne mai remase abia unú capitalú de 190,000, séú adăugėndú la acela și valórea frumoșei biblioteci, suma rotundă de dóue sute de mii floreni séu 1/2 milionú franci, pre cândú gubernulú

Maiestății Sale în rezoluțiunea din 23 Ianuarie 1861 Nr. 84 a presupus limpede, că scopul Asociațiunei trebuie se fiă nu numai înaintarea literaturii noastre naționale și cultura poporului întru înțelesă largă, ci și întru înțelesă specială agricultura și industria, o condițiune acésta adoptată de guvernă, care pre câtă era mai importantă, pre atât și presupunea fonduri de câteva milioane, din ale căroră venitură se pótă fi coperite trebuințele cerute la cultura limbei, la studii științifice și literare, la cultivarea arteloră, la reformele radicală în agricultură și la împingerea unei părți considerabile a tinerimeii române pe terenulă industriei mici și a celei mari, precum și nedespărțită de acestea spre a îmbrătoșa comerțul în totă cuprinsulă țerii și dincolo departe de fruntariile sale, preste țerii și preste mării*.

Eu și mulți alții înțelegemă prea bine durerea sufletéscă a frațiloră, cari se irită de câteori cugetă la micimea fonduriloră, de care dispune până acum Asociațiunea noastră. Așa este, cunóscemă cu toții, că aceste fonduri sântă fórté mici, căci ele nu ajungă nici măcară la ună milionă, în comparațiune cu importantele probleme luate pe umerii Asociațiunei. Ce e mai multă, pesimiștii își esplică acea serăciă de fonduri din serăciă poporului română, despre care credă ei că acesta ară fi mai lipsită decâtă tóte celelalte popóre ale acesteii monarchii. Eu unulă nu potă împărtăși acea credință pesimistă. Eu cunoscă între marginile acesteii monarchii câteva popóre neasemenată mai lipsite și mai rău ținute decâtă este poporulă română. Alții iarăși țină, că între noi lipsesce aceea, ce la națiuni înaintate se numesce simță comună,

* Die Ermächtigung zu den vorbereitenden Massregeln zur Beförderung der Literatur und Bildung des romanischen Volkes, dann zur Hebung der Agricultur und Industrie etc.

petrundere de interesulu propriu, carele orî unde lipsesce, nici chiarŭ ómenî carî dispunŭ de sute de miî și de milióne, nu daŭ nici-unŭ banŭ pentru ceea-ce nu cunoscŭ. Ce e dreptŭ, casurî de acestea întimpinămu fórtē desŭ, la noi ca și la alȝii. Într` aceea faȝă cu acéstă observaȝiune nu ne este permisŭ nici pe unŭ minutŭ a perde din vedere dóuě împregiurări de importanȝă decisivă.

Ómenilorŭ versaȝi în istoria popórelorŭ le este prea bine cunoscutŭ, că spiritulŭ de Asociaȝiune a fostŭ până de curêndŭ urgisitŭ și persecutatŭ în cele mai multe staturî ale Europei, și aŭ trebuitŭ se vină preste acelea catastrofe mari, pentru ca bărbaȝii de statŭ se'și schimbe opiniunea în mai bine. Din exemple nenumărate fiă-ne de ajunsŭ se atingemŭ aici numai unulŭ din cele mai instructive. În faimósa capitală Berlinŭ se înfiinȝase la 1844 o reuniune prusiană pentru ajutorarea claselorŭ muncitóre. Frideric Wilhelm IV, unŭ rege milosŭ și iubitorŭ de ómenî, pre lângă ce aprobase acea reuniune, ' i și dăruise 15 miî de talerî din caseta sa; ministeriulŭ prusianŭ însē, în flagrantă opoziȝiune cu regele, a cassatŭ acea reuniune, de frică, precum ȝicea elŭ, ca nu cumva cetăȝeniî prusiani sub masca iubirei de ómenî se facă politică chiarŭ cu banii regelui lorŭ.

Asociaȝiunea nóstră s'a înfiinȝatŭ în puterea legii austriace de reuniuni din 26 Novembre 1852. Vre-o lege constituȝională, care se fiă fostŭ sancȝionată de atunci încóce relativă la dreptulŭ de reuniuni, nu este cunoscută, decâtŭ numai unele ordonanȝe ministeriale, care nu sântŭ legi. Se póte pricepe ușoru, că lipsa unei legi sancȝionate, regulătóre de dreptulŭ reuniunilorŭ, dreptŭ înnăscutŭ și dumneȝeescŭ, genéză pe multŭ ómenî, carî ȝinŭ că « destulŭ este ȝilei reutatea sa » și

nu voiesc să se prefacă capetele în mori de măcinat; ei însă uită, că voiesc să nu, totă viața noastră este numai o luptă precumată cu prea puține zile de repaus.

Așa dară frica de a participa chiar și la reuniunile cele mai blânde și mai innocente ar fi una din cauzele, pentru care mulți nu vor să se figureze nici ca membrii unei simple societăți literare și de cultură.

A mai fost până acum încă și o altă cauză a neparticipării la societăți literare și de cultură, eară acesta se poate considera ca cea mai importantă din toate. Vă aduceți aminte, domnilor membrii, din istoria contemporană a țării, că în cei doi ani de turburări civile, după mărturisirea actelor oficiale, preste două sute de comune românești din Transilvania și Bănat au fost date flăcărilor, multe întregi, altele pe jumătate să în o parte oarecare. Multe biserici românești au rămas din războiul civil, decât nu ruinate, în tot cazul însă devastate. Cine nu știe oare, că poporul nostru ' i este mai scumpă religia și biserica sa decât înșăși viața? Tot așa de bine este cunoscut la toți, că nici dela împăratul Iosif II. încóce Românii pe la cetăți închise nu erau suferinți se aibă biserici cu turn și cu clopote, decât numai așa numite capele, oratorii să paraclise, eară pe unde au putut se câștiga procesul, pe unii i-au constă și libertatea personală, ca de exemplu pe protopopul Petru Maior pe la începutul acestui veac în S. Reghin din cauza bisericei de acolo deschisă la 1811. Zidul bisericei din Mediaș, precând ajunsese în 1824 până la parapetul ferestrelor, a fost ruinat, și numai după un proces înverșunat s'a putut pune sub copertă. În miile de comune din

comitatele feudale, și alte regiuni iobăgite, chiară decât locuitorilor le-ară fi fostă permisă a zidi biserici de pétră și de cărămidă, dară nu le da mâna, pentru-că în casuri de acelea locuitorii goniți dintr'ună dominiu în altulă nu ară fi putută transporta o biserică de pétră pe balatuci, precum s'aă văđută transportându unele biserici de lemn chiar și până în 1848.

Biserici românesci de pétră edificate în comitatele feudali câte aă esistată până înainte cu 42 de ană se potă numera pe degete. Biserici de pétră se văđuseră relativă mai multe numai în ținuturi locuite de sași și de români, unde dreptulă de proprietate la pământă nu era denegată cu atâta cerbicie ca în feudalismă. Se ridicaseră câteva biserici de pétră și în comune militarizate. Ne spune însă br. Blasius Orbán în istoria sa sēcuiască, scrisă după întórcerea sa din Turcia, că pe la finea vécului ală 18-lea aă fostă dărimată o biserică românescă de pétră chiară în una din cele 7 comune cunoscute sub numele colectivă Săcele.

Față cu acea stare a bisericiloră române nu se va mira nimeni văđându, că grija principală a suteloră de comune românesci din acéstă țeră a fostă, ca pre lângă câștigarea pânei de tóte đilele și pre lângă datoria de a da Cesarului, precum đice St. Scriptură, s'ăși védă de sufletele familiiloră, se ridice lui Dđeă case de rugăciuni. Acei dni membrii, cari își voră lua numai puțină ostenelă de a frunđari prin conspectele statistice ale celoră dóue mitropolii și cincă episcopii române, voră observa cu adevărată bucuriă și consolațiune sufletéscă, că în cei tređeci și cincă de ană din urmă s'aă zidită și înălțată preste 500 de biserici de pétră în partea cea mai mare din fundamentă, eară

altele reparate și lărgite în proporțiunea în care se înmulțesc poporenii. Înainte cu trei ani au fost numerate în singura archidieceasă a Blașiului 274 biserici de piatră pre lângă 460 biserici de lemn. În unele diecese se vedu biserici românesci zidite în valoare de 20 până la 50 mii floreni, căci se nu uităm, că decorarea internă conform ritului oriental atâtu de bogat în produse de ale artelor, costă uneori sume câtă au costat edificarea bisericilor. Deci decă am lua numai o mii de biserici în 7 diecese una cu alta câte 10 mii florini, totă ar face 10 milioane florini suma votată lui Ddeu.

Buletinele ministeriului ungurescu ală instructiunei publice numără la trei mii școle românesci. Se luăm numai două mii de școle rurale în calculul nostru, din care numai a treia parte din material solid, adecă aprópe 700. Din acele cunoșcem școle, care au costat dela 5000 până la 10,000 fl. Luându înse prețulu lor mijlociu, numai câte 5000, totă ar da și acelea o valoare de deuce milioane floreni.

Acestea nu sânt cifre împrumutate din fantasia cuiva, ci luate din realitate, séu adecă din pungile poporului românescu, fără pică de ajutoră dela vre-unu stată ore-care, căci ajutorul statului dat pentru cultura noastră contrasă într'o singură cifră ar dispărea alătura cu milioanele date de popor pentru cultura sa. Celelalte prinose aduse totă de popor pe altariulu culturei la locurile centrale, precum sânt diecesele, pe unde s'au ridicat resedente episcopesci, seminare, preparandii, tipografii, librării, fonduri specială bisericesci, scolastice, humanitare, facă earășă câteva milioane preste fondurile lasate de unii prelați și de câțiva bărbați seculari nemuritori.

Scurt și bine: de vom susține, că dela pacificarea țerei cam de 40 de ani încóce poporul român din acéstă parte a monarchiei a dat pre lângă tóte enormele imposite de stat și comunale, cel puțin treideci de milioane pentru cultura sa, nu am esagerat nici cu un denar. De aici apoi se póte înțelege, cum Asociațiunea, reuniunile private, ca cea de teatru și reuniunile femeilor sânt adeseori date uitării ca Cenușotca cel ascuns după cuptor.

Acéstă instituțiune a nóstră însă nici nu are pretensiuni, care se póta spăria pre cineva. După experiința făcută de atâția ani, și în vederea progreselor mijlocite prin cleruri, dorințele ei sânt din cele mai moderate. Ea nu cere deocamdată, decât numai un mic fond de 120 mii floreni, din ale căru venituri se póta fi asigurate salariile și celelalte trebuinte didactice ale școlei civile de fete cu cinci clase, afară de clasele elementare.

Planul deschiderii unei preparandii de 3 séu 4 ani Asociațiunea îl lasă bucuros în grija celor două mitropolii, afară numai de casul când acelea nu ar afla cu cale a înființa ele însele câte un institut de acelea.

Un alt fond, a căru asigurare o doresce Asociațiunea, ar fi earăși fórte modest, adecă numai patru sute de mii pentru asigurarea de școle comerciale și altele reale cu câte 4 clase. Este timpul suprem, ca în tóte comunele românesce cu câte două până la cinci mii și mai multe suflete se prindă rădăcinii un comerț real, onest, sănătos, prin care poporul se fiă apărat de spoliări și de corupțiuni grețose. În același timp avem se îndreptăm pe o parte bună a

16 **Conferințele Bibliotecii ASTRA**

tinerimei către științele tehnice și militare, care dau și voru mai da
vecuri întregi la sute de mii pâne sigură câștigată cu onóre.

Eată totu ce mai cere Asociațiunea D.-V. dela poporulü întregü:
o sumă totală numai ceva preste unü jumătate milionü.

Că asociațiunea scie se administre averea sa cu credință și
devotamentü, credemü că V'a datü probe și până acum. Și comitetulü
stă gata se ve dea seama și pe anulü espiratü, spre care scopü și
declarü ședințele adunării generale deschise.

Sibiiü, 27 Augustü n. 1892.